

En svunnen yrkesgrupp

Tvättarna i Haninge

Familjen Eriksson på Ribbyholm i Västerhaninge vid sin tvättstuga i början på 1900-talet. Allt vatten till verksamheten togs från en brunn på tomten, undrar hur många hinkar som håvats upp ur den?

I början på 1900-talet utvecklades en ny yrkesverksamhet som under årtionden blev signifikativ för våra trakter!

Landstvättarna! Eller stadstvättarna som vissa vill kalla dom!

Närheten till storstaden skapade förutsättningar för våra förfäder att förbättra sina inkomster genom att, oftast som en bisyssla till lantbruket, tvätta åt välmående stadsbor som ville ha lantluft i sängen och linneskåpen.

Det var en slitsam tillvaro dessa tvättare, oftast kvinnor, hade. Att så gott som året runt kämpa med iskallt vatten ur brunnar och vattendrag! Och att såga och hugga ved och elda i pannmurar!

Hanteringen var ju i början helt manuell med trä-ämbar, byk-kar och klapprän, först senare kom ju några mekaniska hjälpmedel som ex.vis stötlådan.

Ett kämpande med att få tvätten torr när det var 20 grader kallt ute, Ivar Lo-Johansson berättar i en av sina böcker om en tvättare i Tungelsta som tidvis använder sin stuga som torklada och att familjen måste krypa runt på golvet under tiden!

Och äventyrliga transporter till och från Stockholm med häst och vagn i alla väder och väglag!

En typisk tvättransport

Bok om stadstvättarna

Haningegillet har under flera år arbetat med att dokumentera detta och givit ut en bok som beskriver delar av ortens tvättare och deras verksamhet.

Läs hur du får tag i boken!

Vi hoppas att boken blir till inspiration för våra lokala beslutsfattare att hedra dessa människor!

Tvättarna bidrog ju dock med sitt idoga slit i vått och torrt (?) till våra traktors utveckling!

Visserligen finns den futuristiska och kontroversiella torkladan i rondellen på Vendelsömalm men kanske borde man bevara någon av de få kvarvarande

byggnaderna och miljöerna från den tiden?
Eller kanske en utställning i Kommun- eller Kulturhuset?

Torkladan på Vendelsöalm. Foto:Kenny Lex.

Museum i Huddinge

Konstnären Olle Magnusson driver med Vårby-Fittja Hembygdsförening ett tvätterimuséum vid Albysjön i Malmö.

Väl värt ett besök!

<http://www.tvatterimuseet.se/>

Olle Magnusson klappar tvätt på bryggan vid

Albysjön